

so razjarjene podzemeljske sile najljuteje udarjale. To je otelo Zagreb pogina.

Zgodovinske knjige nam poročajo o mnogih in strahovitih potresih. Najhujši so zadnji čas oni v južni Ameriki, dalje na Filipinskih otokih, kder je letos spomladi lepo mesto Manilla bilo porušeno. Za rimskih cesarjev trpela je Mala-Azija veliko radi potresov. Ti so takrat uničili mnogo staroslavni mest tako, da je težko pokazati, kde so bila pozidana. Tudi Italijo, posebno okolo Neapolja, so takrat pogostopotresi pustošili. Novejši čas pa zatrepeče nenavadno pogosto severo-zapadno obrobje Jadranskega morja: Istra, Dalmacija, potem Kranjsko, Koroško in najnovejši čas Stajersko, spodnje Avstrijsko, zapadno Ogersko, Bosna, a najhujše Hrvatska. Med tem ko od Karpatskih gora in Krkonoš po celej poljsko-rusko-slovanskej planjavi tujan do Bajkalskega jezera zemlja miruje, imamo prebivalci slovensko-hrvatskih pokrajin trdnih uzrokov k vsemogočnemu Stvarniku nebes in zemlje moliti: od šibe potresa reši nas o Gospod!

Gospodarske stvari.

Kuniči ali pitovni zajci.

I. M. O teh koristnih živalicah se je že tudi v našem časniku večkrat beseda spregovorila, a vendar hočemo zopet o njih govoriti, ker smo prepričani, da bi pametna reja kuničev ubožnejšim našega ljudstva marsikteri kos okusnega mesa in pečenke, ktere sicer celo leto ne vidijo, prinesiti mogla. Na Angleškem, kamor se je kunič v 13. stoletji vvedel, in kjer so leta 1309 za kuniča toliko plačali, kolikor za srednjo svinjo, se kuničev dan današnji po 25—30 milijonov posne. Večjidel teh ogromnih števil se pokrije z živalicami, ki se iz tujih dežel pripeljavajo. Holandija in Belgija ste oni deželi v sosestvu, v katerih kuničja reja najbolj cvete. V pomorskem mestu Ostendi v Belgiji se teden na teden nad 300.000 na trg pripelje ali prinese, kteri se ali v mestu samem posnejo ali pa dalje v London razpošljejo. Ostende je v petih mesecih t. j. od 1. oktobra 1879 do 1. marca 1880 razposlala dva milijona kuničev. Razpošiljajo se v kobačah, katerih vsaka najmanj sedem kuničev v sebi ima. Za Ostendo ste pa mesti Gent in Brüssel največji tržišči v Nizozemskem. Francoska razproda po tujih trgih kuničev in kuničjih kožic na leto za 120 milijonov frankov. Mesto Troyes, v kterege okolici se veliko in mnogo kuničja prireja, izmed katerih najmanjša na leto nad 15000 frankov nesejo, teh živalic vsako leto za 150.000 frankov na trg spravi. V okraji Chalonsur-Marneskem so zelo velika in mnogobrojna kuničja prirejališča, med katerimi je ono prvo, ktero med Bayeus in Cherburgom leži, in vsako leto 12.000 frank. čistega dobička vrže. Naj se še omeni, da se med vsemi prirejališči kuničjimi one gospe Lardove v

Chis-les-Baine najbolj med vsemi odlikuje. To prirejališče le jedno jedino pleme kuničje odreja in sicer zarad tenke dlake, iz ktere se potem lajbiči, gače, nogavice in rokavice delajo, ktere se potem kopelnim tamošnjim gostom posprodavajo. Po teh toplih oblačilih se tam tako močno povprašuje in toliko je kupcev za nje, da si mora gospa Lardova mnogokrat iz drugih kuničjih prirejališč kuničje dlake naročevati, za ktero po 19 frankov za kilogram plačuje.

Tudi Lahi so imenitnost kuničje reje že spoznali in poslednja leta to betvo kmetijskega postranskega zaslužka v svoji domovini razširjevati začeli. Njihovo najimenitnejše kuničišče je ono bratov Kostamagna, napravljeno leta 1874 v Turinu in ktero živinski zdravnik Demarecki vodi. To kuničišče je dobilo prvi svoj zarod iz Normandije in Flandernskega in je prišlo kmalo na dober glas ne le zarad velike množine kuničjega mesa, ampak tudi zarad živali za pleme, zarad kož in dlake, ker vse poprodava. V tem kuničišči se neprenehoma 600 kuničjih samice za pomnoženje teh živali redi. Drugo tudi zelo imenitno kuničišče na Laškem je ono, ktero kraljevska vlada sama na ostrovu Nisidi blizo Neapolja vzdržuje. Pri nas so še le posamezni do spoznanja prišli, da je kuničja prireja bogati vir dobička in da je kuničja pečenka, pečenka ubogih, kakor je krompir, turšica in kruh njihova poglavitna hrana.

Dober vol potrebuje poprek 23 kilogramov dobrega sena ali njemu jednakovredne klaje, da priredi 1 kilogram mesa, med tem ko nje kunič navadnega domačega plemena le 11 kilogramov ravno to svrbo potrebuje. Na Francoskem si pridelava kmetica iz jednega para kuničev na vsaki dan v tednu mesno hrano za celo leto; če si pa dve samici redi, proda vrh tega vsako leto 50 kuničev po 2½ franka za jednega in si zasluži tako po 125 frankov za male domače potrebe. Ta cena ni prenapeta, kajti imajo tam kuničja plemena, katerih posamezen kunič lahko po 6 kilogramov težek postane.

Sadje- in vinorejska šola mariborska.

IV. Učil ali pripomočkov za podučevanje ima ta šola mnogo in dobrih na razpolaganje. Knjižnica šteje sedaj 410 tiskanih del v 545 zvezkih. Novin naročenih je 22, med temi tudi „Slov. Gospodar“. Iz knjižnice daje g. adjunkt učencem knjig za čitanje, katere so ujim ravno primerne. Učil največ in najlepših darovala je kmetijska družba štajerska. Znamenit je med njimi veliki 135 listov broječi zemljovid štajerski, na katerem so vsi vinogradi zaznamovani. Omenimo še lepih zbirk raznih tvarin, prsti, semen, mrčesov, strupenih rastlin itd. V posebnem poslopi nakupičenih je vsakojakih mašin in strojev, orodja, katero se rabi v raznih strokah gospodarstva, osobito v sadje- in vinorejstvu in kletarstvu. Ovo razstavo gospodarstvenega orodja (Permanente Geräthe-Aus-

stellung) odprejo tudi zunanjim obiskovalcem in potrebno razložijo. Kdor namerava omisliti si kakšno novo mašino ali stroj itd. za svoje gospodarstvo pa bi ga rad prej ogledal in pozvedel kako in kaj, temu svetujemo obiskovati ovo razstavo, se vè, ako ima k temu dovolj prilike. Jako izvrsten je sadjerejski vrt. V njem nahaja se 80 jabelčnih sort, 80 sort grašek, 17 sort sliv in češpelj, 24 sort črešenj in višenj, 5 sort breskev, 7 sort marelic, 2 sorti kutin, 3 sorte nešpeljnov, 12 sort jagod, 8 sort malin, 10 sort ribezlja, 17 sort munkecev in 13 sort lešnikov. Ker bi za vse sorte premalo prostora bilo v vrtu, so na stara drevesa po 30 do 40 sort nacepili, da učenci vsaj sad raznih sort pred seboj vsako leto vidijo in se ga spoznavati učijo. Jednako izvrsten je gospodarsko-rastlinski vrt, kder je nasajenega raznega sočivja, trav in gospodarstvenih rastlin. Ob konci omenimo še trsovnice, kder se nahajajo vse sorte vinske trte. Težko bo najti zavod, ki bi se s čem podobnim mogel ponašati. Glavna svrha tej trsovnici je, da se učenci leži privadijo, razne sorte trsove spoznavati, kar ni lahka reč. Vseh sort je 241.

Velik vinski sejem pripravljajo na Dunaji. Žali Bog štajerski vinogradarji nimajo kaj poslati, ker so imeli toliko slabih letin. Novo vino se precej lahko proda, ker ga ni veliko. Iz Slov. Bistrice se nam poroča, da so ondi cerkveno vino brez posode po dražbi prodali po 50—55 fl. polovnjak ali 100—110 fl. štrinjak. Blago je precej dobro, kakor se sploh Bistriško vino odlikuje po svojej dobroti napram drugemu!

Dopisi.

iz Ljubljans. („Ljubljanski Zvon“) bode od novega leta 1881 počenši vsakega meseca prvi dan v zvezkih po 4 tiskane pole velike osmerke obsežnih, hodil na svitlo. Po svojej vsebini skušal bode „Ljubljanski Zvon“ ustrezati različnim željam in potrebam slovenskega čitajočega občinstva: gojil bode zategadel v prvej vrsti leposlovje v najširjem pomenu te besede (romane, povesti novele, pesni. potopise itd.); priobčeval bode sestavke in spise znanstvenega obsega iz različnih oddelkov človeškega znanja; zbiral bode raznovrstno narodno blago; skrbel bode za obširen pregled sodobnega slovenskega slovstva in imenitnejših proizvodov drugih slovanskih literatar ter naposled poročal bode o napredovanji in delovanji domačih in občeslovanskih literarnih društev in umetelnostnih zavodov. Nadejamo se, da nam bode možno ta mnogoobsežni programm dovoljno izvrševati, ker se je okoli našega lista zbralo uže štirideset pisateljev in učenjakov slovenskih. Slovenski omikani svet pa pozivljamo s tem vabilom, da nam z obilnim naročevanjem pomoče točno izvrševati našo nalogo. „Ljubljanski Zvon“, ki bode

izhajal 4 pole obsežen po jeden pot na mesec, stane: za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld., za četrt leta 1 gld. Dijakom je naročnina znižana na 3 fl. 60 kr. Naročnina pošilja se upravištvu „Ljubljanskega Zvona“ v „Narodne tiskarni“ v Ljubljani. Domoljube slovenske prosimo, da bi se z naročili oglasili o pravem času, ker se lista ne bode tiskalo dosti več nego toliko iztisov, kolikor bode naročnikov. Vsa pisma in vse pošiljatve, ki se tičejo uredniškega dela, prejema uredništvo „Ljubljanskega Zvona“ v Ljubljani, ali kateri koli izmej podpisanih štirih izdateljev: Josip Jurčič, glavni urednik „Slovenskega Naroda“, Janko Kersnik, notar na Brdu, Fran Levec, c. kr. velike realke profesor, Dr. Ivan Tavčar, advokatarski kandidat.

iz Slov. Gradca. (Nagle smrti) so umrli trije delavci v soboto 27. novembra pri sv. Janži blizo Spodnjega Draurburga. — Dva delavca Gregor Zaberčnik in Jožef Čanč sta kopala v soboto neko sorto kamenja za Prevalske fužine. Opoldne prinese žena enega izmed delavcev obed in najde jamo zasuto. Enega izmed nesrečnežev je kamenje popolnoma zakrilo. Le od enega so se noge nekoliko videle, ki so prestrašeni ženi pričale nesrečo. Popolnoma sta uboga moža bila od vdrlega kamenja zdrobljena in se ve da k priči mrtva. — Nek tretji delavec F. K. se je v ravno tistem kraji pripravljaj z vozom na pot; nekaj še je hotel na vozi popraviti, se pripogne in k priči od mrtvuda zadet umerje. — Revež še je pred malo dnevi prišel domov iz gornjega Štajerskega v domači kraj, kjer je po kratkih dnevnih smrt najšel. Vse tri nesrečneže so v pondjelek pokopali.

Od Savinje. (Slovensko uradovanje) sicer napreduje pa vendar ne tako, kakor bi želeli bilo. Več občin je že pred leti sklenilo slovenski uradovati, kakor pri nas Ž... in G... občina, pa njih sklepi so le na papirji ostali. Zatoraj na noge bratje slovenski županje in občinski odborniki, bodimo vsi složni. Začnimo slovenski uradovati, posebno zdaj ob novem letu, zapustimo enkrat največji politični greh: neslogo in nemškutarenje, ter se ne dajmo več motiti od naših nasprotnikov, temveč bodimo ponosni, da smo sinovi matere Slave, kakor pesnik S. Jesenko pravi: „Ti ki si nas vstvaril, Kakor listja trave, Skoraj pol sveta podaril, — Bil si sinom Slave“. Ne misli pa nobeden, da bi mi tako Nemce in njih jezik zaničevali, tega ne. Mi le svoje zahtevamo, kar nam gre po božji in natorni postavi in kar nam je že zdavnej od Njih velič. svitlega cesarja zagotovljeno. Vsak narod v svojem jeziku piše in govori in zakaj bi mi ne? Vsi ugovori zoper to so piškavi in nič vredni. Jaz pravim: Kdor sebe, svojega jezika ali naroda ne časti, tudi vreden ni, da bi ga drugi častili. Zatorej še enkrat rečem, kdor ljubi svoj narod ali hoče veljati kot narodnjak, naj vendar nobene prilike in postavnega sredstva ne zamudi in naj ne odlaga k temu pri-